

JESÚS EN L'EVANGELI DE JOAN

FRA FRANCESC M. SÁNCHEZ

Podem dir que l'evangeli de Joan és un evangeli madurat. La imatge que veiem és que és un evangeli diferent que el dels sinòptics. En els sinòptics trobem històries concretes, de guarició, les grans paràboles de Jesús... I en el de Joan, el Jesús que presenta és més el resultat d'una teologia, i no tant el Jesús històric, el Jesús de Natzaret.

L'evangeli de Joan és un evangeli que ja en el segle II l'anomenaven l'evangeli pneumatològic, l'evangeli de l'Esperit, de la mística.

Tot evangeli és un camí cap a Déu, ens vol expressar el misteri de Déu, però potser sant Joan ho fa amb un llenguatge molt més cuidat, amb un pensament més elaborat. I possiblement, per això és també un evangeli que atreu tant l'atenció. El mateix sant Francesc el cita contínuament. Anselm Grün, entre altres autors, diu que s'ha trobat gent fins i tot d'altres religions que l'evangeli de Joan els ha captivat pel seu llenguatge, per les seves paraules, per la seva manera de presentar el misteri del Crist.

Mirarem quines són les paraules importants i que fan referència a la imatge de Jesús que ens transmet sant Joan. La primera de totes és la **Veritat**. Jesús diu: "Jo sóc el camí, la veritat i la vida". O la pregunta que suscita a Pilat: "Sóc testimoni de la veritat". I la gran pregunta de Pilat: "¿I què és la veritat?". Jesús és aquesta veritat que ens presenta sant Joan com la revelació o com la realitat de Déu. Jesús com a manifestació, plasmació del misteri de Déu. O també podem dir que la veritat

és aquell projecte de Déu sobre la humanitat que s'ha fet present en Jesús. L'intent de l'evangelista de presentar el projecte que Déu té per a l'home en la persona del Verb encarnat.

Junt amb la veritat, trobem una altra paraula important per descobrir el misteri de Jesús en l'evangeli de Joan, que és la **Glòria**, (la doxa, en grec). Jesús –diu l'evangeli de Joan– és qui revela la Glòria del Pare. Jesús fa visible l'esplendor de Déu, el Déu del Cel que se'ns ha revelat en les coses de la Terra. L'etern i el que és temporal que s'uneixen en Jesucrist. Una temporalitat que també la trobem en altres escenes, com la de les Noces de Canà, per exemple. Sembla que una cosa quotidiana com és una festa, una boda, Jesús allà manifesta la Glòria de Déu –diu el text– convertint l'aigua en vi.

Aquesta Glòria que Jesús manifesta, que significa també l'essència de Déu, allò que Déu és perquè Déu és la Glòria, podem també traduir-ho com que Déu és la bellesa, Déu és l'Amor. Sant Joan, amb aquesta paraula ens posa de manifest o de manera visible la realitat històrica de Jesucrist, aquest etern que s'ha fet concret en la persona de Jesucrist.

El nucli de l'evangeli de Joan és la plena pertinença de Jesús a l'àmbit de Déu. En Jesús se'ns manifesta que nosaltres som germans i alhora que som fills del Pare. L'evangeli de Joan presenta Jesús com un do, potser és de les idees més importants, la idea de do, de regal, que és quelcom que jo no em mereixo. L'evangeli de Joan presenta que Déu m'ha

també anar acompanyant la nostra experiència, anar aclarint, posant llum al nostre mateix misteri.

Una característica que trobem a l'evangeli de Joan és que Jesús usa un llenguatge carregat d'imatges, aquestes imatges són com finestres a través de les quals veiem la intimitat mateixa del misteri de Déu. Joan posa quatre imatges sobre Jesús:

Jesús és el camí, és el camí cap a l'autèntica vida, és el camí que condueix al Pare, és el camí que ens porta a la vida plena, és aquell camí que d'una manera tan bella expressa sant Bonaventura en el seu *Itinerari de la Ment cap a Déu*: Jesús és aquest camí que uneix el Cel i la Terra. Sortim de Déu que és el nostre origen per tornar a Déu pel camí que és Jesucrist.

La segona imatge és la de la llum. **Jesús és la llum del món**. És la llum que il·lumina l'existència de l'home. Si llegim l'evangeli, és perquè Jesús, que és la llum,

donat el millor que té, que és Jesucrist, el seu Fill, i això és un do, un regal. Quelcom que és sobrevingut, una cosa que em sorprèn, una cosa que no me l'esperava. I, per tant, tot el missatge cristià, des de l'evangeli de Joan, es va presentant com aquell do que es va fent concret en cada passa de l'evangeli fins arribar al gran do de la Resurrecció, tal com li passa a Maria Magdalena, que se sorprèn de tenir el Senyor davant d'ella.

Un do que també podem dir que és com un ajudar-nos a anar entrant en aquesta realitat més profunda del que també som nosaltres. Nosaltres també som un do, nosaltres alhora també som un misteri, i anar coneixent aquest do de Déu és

il·lumini la meva vida, allò que hi ha de fosc, allò que hi ha de misteri en la meva vida, allò que no entenc... Llegint l'evangeli es posa la llum. Jesús és la llum del món.

La tercera imatge és que **Jesús és la vida**. Possiblement amb la nostra traducció perdem matisos, perquè nosaltres diem "vida" a tot, mentre que sant Joan usa un terme per expressar que Jesús és la vida plena, la vida de Déu, la vida eterna (en grec "Zoé"). Jesús ve a portar-nos no una vida biològica com la que ja vivim nosaltres pel fet de néixer, sinó que ve a portar-nos una categoria molt més gran, la vida divina, aquesta vida de Déu, aquesta vitalitat o qualitat de vida. Una qualitat de vida més alta i fonda.

I la quarta imatge que Joan aplica a Jesús és la de la Veritat. **Jesús és la Veritat**, la Veritat del Pare, l'única paraula que té el Pare i que ve a posar-nos a nosaltres en la nostra veritat.

A l'evangeli de Joan trobem que el succeir històric de l'itinerari de Jesús té alhora un significat més profund i simbòlic. Veiem tot el procés de Jesús des del pròleg, que és el gran pòrtic de l'evangeli. Després ve la crida als deixebles... i tot l'itinerari vital de Jesús. Veiem que no només és una biografia (els evangelis no són només una biografia) sinó que és també una comprensió més profunda i simbòlica alhora, de la seva vida.

Mentre Jesús va fent el seu itinerari fins a l'última pasqua, la tercera pasqua, la pasqua final, amb la seva mort i la resurrecció, alhora va instruint-nos i donant-nos sentit o imatges. Així trobem que Jesús mateix es defineix en l'evangeli de Joan com el **Pa de Vida**. Jesús, que trobem que multiplica els pans i els peixos en els altres evangelis, i que la comunitat de Joan desenvolupa en tot un discurs sobre Jesús com el Pa de la Vida. "Qui menja d'aquest pa no tindrà fam. Qui s'apropa a mi no tindrà set. Jo sóc el Pa que ha baixat del Cel..." (Jn 6,35).

L'altra imatge que trobem és la de Jesús com la porta i el bon pastor. **Jesús es defineix com el bon pastor i la porta per la qual han d'entrar les ovelles**. Una imatge nova. Si vull conèixer el misteri de Déu cal que entri per la porta, aquesta porta que

és la conversió, l'experiència de Jesús. Si vull conèixer el misteri de Déu cal entrar per aquell que és la porta. La imatge del bon pastor ressona sobretot en Ezequiel —els bons pastors i els mals pastors—; Déu és aquell bon pastor que condueix el poble, que l'acompanya. Jesús és la plenitud d'aquesta profecia, el bon pastor, una imatge de Joan. També ressona el salm 23: "Jo sóc el bon pastor".

Una altra imatge que desenvolupa amb més profunditat Joan és **la Resurrecció i la Vida**. Jesús diu: "Jo sóc la Resurrecció i la Vida", en una escena concreta. Jesús, que s'ha assabentat que Llätzer, el seu amic, el germà de Marta i de Maria, està malalt, i va a veure Llätzer un cop és mort. Un fet de l'itinerari històric de Jesús que Joan aprofita per fer-hi una ensenyança, per aprofundir. Jesús aprofita per ensenyar que Ell és la Resurrecció i la Vida.

I potser una altra de les imatges que ens presenta Joan de Jesús és el **Cep Veritable**. Jesús se'ns presenta com la vinya, que és una altra imatge de l'Antic Testament. Els creients, els deixebles, si estem units a Jesús donem fruit, i si ens apartem de Jesús, si deixem Jesús de costat, la nostra vida no dona fruit, s'asseca. Jesús diu "Jo sóc el Cep Veritable".

No podem oblidar, i així ho presenta l'evangeli de Joan, que en Jesús hi ha tota la plenitud de la divinitat. En el pròleg de Joan es diu: "En el principi existia la Paraula, la Paraula era Déu, la Paraula estava amb Déu", però alhora també és tota la plenitud de la humanitat, aquest gran misteri de l'Encarnació. I ho podem dir d'una altra manera: en Jesucrist s'uneix l'etern i el concret humà, i això ho presenta també l'evangeli de Joan. Ens presenta el gran misteri de Jesús amb grans imatges com és aquesta de la llum, de la porta, de la veritat, de la manifestació de la glòria i, alhora, ens presenta també el Jesús humà, el Jesús d'aquelles imatges tan tendres, el Jesús que plora quan està davant la tomba del seu amic Llätzer, el Jesús que es commou en veure la tristesa de Marta i de Maria..., aquest aspecte tan humà de commoure's, de plorar. O també l'aspecte d'aquesta humanitat en el relat de la samaritana, que diu: Jesús estava cansat del camí i s'asseu a reposar a la vora del pou. Veiem les grans imatges que presenta Joan i alhora aquesta dinàmica de l'Encarnació: aquest que és el Fill de Déu, aquest que és el Logos, aquest que és la Resurrecció i la Vida, aquest que és la llum del món, aquest també és la plenitud de l'home, l'home concret que plora, que es cansa com tots nosaltres.

L'evangeli de Joan ens presenta un Jesús amb un llenguatge secret i misteriós. Un llenguatge que en molts moments sembla que als seus deixebles se'ls fa difícil de comprendre, per exemple amb la sama-

ritana, amb Nicodem... A la samaritana, Jesús li diu que Ell té l'aigua de la vida i ella li respon: Dóna'm aigua perquè no hagi de venir mai més a buscar l'aigua aquí al pou. No acaba d'entendre aquest llenguatge que li està dient Jesús, que s'està referint a quelcom de més gran: "Jo sóc l'aigua de la vida". O Nicodem, quan Jesús li diu: "Si no neixes de nou". I Nicodem no ho entén. Un home ancià, ¿com pot tornar a néixer? ¿Com pot tornar a entrar en el si de la mare? És el gran misteri d'aquest llenguatge secret i místic alhora.

Lluc comença el seu evangeli dient que fa una narració sobre Jesús. L'Oriol Tuñí, professor emèrit de la Facultat i un gran coneixedor de l'evangeli de Joan, i també una obra d'Anselm Grün, coincideixen dient que l'evangeli de Joan és com un drama, no com el podem entendre nosaltres, sinó un drama en el sentit dels clàssics, dels antics, un sentit de drama com d'accions plenes, amb grans significats. Potser l'evangeli de Joan ens presenta un Jesús amb grans escenes, amb escenes profundes, amb escenes que no podem passar de llarg com una novel·la. Ens hem de parar perquè és més profund del que ens està dient. És un llenguatge en el qual s'hi juga també la meua vida.

Podríem llegir alguns capítols, i ens ajudarà a veure com presenta Joan a Jesús. Podem agafar el pròleg, que és d'una gran bellesa. Nosaltres li diem pròleg, però de fet és un himne, és un càntic. L'autor de l'evangeli de sant Joan, per expressar aquest gran misteri d'avançar-se fins i tot al fet concret de l'Encarnació, ha de fer un esforç de dir "no ho puc escriure sinó que he de cantar-ho. He de fer un càntic, he de fer un himne".

Un himne que té el seu moment culminant en el verset 14: "El qui és la Paraula s'ha fet home", s'ha fet carn, s'ha fet concret, i ha habitat entre nosaltres.

Al principi existia
el qui és la Paraula.
La Paraula estava amb Déu
i la Paraula era Déu.
Ell estava amb Déu al principi.
Per ell tot ha vingut a l'existència,
i res no hi ha vingut sense ell.
En ell hi havia la vida,
i la vida era la llum dels homes.
La llum resplendeix en la foscor,
i la foscor no ha pogut ofegar-la.
Déu envià un home que es deia Joan.
Vingué com a testimoni
a donar testimoni de la llum,
perquè per ell tothom cregués.
Ell no era la llum,

venia solament a donar-ne testimoni.
Existia el qui és la llum veritable,
el qui ve al món
i il·lumina tots els homes.
Era present en el món,
que per ell ha vingut a l'existència,
i el món no l'ha reconegut.
Ha vingut a casa seva,
i els seus no l'han acollit.
Però a tots els qui l'han rebut,
als qui creuen en el seu nom,
els ha concedit de ser fills de Déu.
No han nascut
per descendència de sang,
ni d'un desig carnal,
ni d'un voler humà,
sinó de Déu mateix.
El qui és la Paraula s'ha fet home
i ha habitat entre nosaltres...

I continua fins al verset 18.

El text ens presenta l'origen del Verb, abans de la creació, al principi, i ens fa com retornar a l'origen, a la gènesi, a aquella imatge en què veiem que Déu està creant i crea per mitjà de la Paraula. La Paraula té aquesta força de donar origen a les coses; la Paraula de Déu, el Verb, la segona persona de la Trinitat, també aquesta força creadora.

I aquesta Paraula que està en el principi, que és en Déu, que era Déu, ens diu que és origen de la vida. Per això és tan important de saber aquest matís. Quan un diu "vida", hom pot pensar que Jesús ha vingut a ensenyar-nos la nostra vida, que consisteix en treballar, menjar, sortir... però la vida que ha vingut a portar-nos Jesús és una vida molt més plena, és la vida en Déu, és aquesta vida en un sentit ple, una vida que si vull que tingui sentit l'he de posar en les mans de Déu. Mirant l'exemple de Jesús, jo m'he de posar també en les mans de Déu, deixar que Déu sigui el principi, el motor de la meua vida.

Un altre element important que hem referit al principi, és aquesta imatge de la

llum. La llum resplendeix en la foscor. Ha vingut a donar testimoni de la llum. El qui és la llum veritable il·lumina tots els homes. Veiem un contrast constant entre la llum i les tenebres. Jesús és la llum que ve a les nostres vides, ve a il·luminar les nostres tenebres, ve a posar llum a les nostres cegueses. Aquí podríem esmentar el cec que trobem en el capítol 9 de Joan. És el moment que Jesús diu: “Jo sóc la llum del món”. Jo he vingut a posar llum a aquells que no hi veuen i, per tant, és aquesta invitació que ens fa també Joan a entrar en el nostre misteri personal. Davant de Jesús que és la llum, jo tinc dues opcions: o deixo que la llum em toqui i m’il·lumini i em deixi veure la profunditat del meu misteri, o puc també posar-me d’esquena a la llum. Ho diu el pròleg: n’hi ha uns que no han acollit la llum, que no han volgut saber res d’aquesta llum. Si vull entendre el meu misteri he de deixar-me tocar per la llum de Jesús, aquesta llum que em presenta

l’evangeli de Joan. I, com deia, acaba en aquest clímax tan important, dient-nos justament això: El qui és la Paraula, l’etern, el que està en Déu, l’origen de tot, s’ha fet concret, ha entrat en la història, s’ha fet home, ha pres la carn i camina, fa història amb nosaltres.

Si mirem el text de les noces de Canà, que ens presenta un Jesús que participa en una festa, amb el primer que ens trobem és que Jesús diu que no ha arribat la seva hora. És una imatge també de l’evangeli de Joan: Jesús que veu que encara no ha arribat el seu moment, que no s’ha de tenir pressa, i que per la petició de la seva mare, al final intervé. Hi ha una cosa curiosa. Són sis piques d’aigua. També ens hem de preguntar per la qüestió numèrica del món jueu: el 3, el 6, el 7, que és la plenitud. L’Oriol Tuñí diu que el sis no és un número perfecte. ¿Per què només són sis piques i no set, si seria com més evident que fa una gran cosa? La plenitud d’aquesta manifestació seria set, no sis. Una interpretació que m’ha agradat és que Jesús és la setena pica. Quan? Jesús és aquesta pica d’aigua que se’ns obrirà per deixar-nos beure el vi de la festa en la creu. Jesús és aquesta setena pica, aquesta manifestació de Déu que se’ns revela en el moment de la crucifixió, en el costat obert, el cor obert en el qual se’ns dona a beure a nosaltres la vida de Déu. O també en aquest sentit els sis marits que té la samaritana. És curiós. És dels textos que més m’agraden de l’evangeli de Joan. La dona li diu: He tingut sis marits, i el que tinc ara, que és el sisè, no ho és. Potser el setè espòs, el que omple de plenitud la vida de la samaritana, aquell que ve a posar-li la vida d’una manera plena és Jesucrist. I, per tant, és també una imatge d’una invitació per a cadascú de nosaltres. Jesús és aquest espòs, aquest estimat, la plenitud de l’Amor que se’ns ve a donar a cadascú de nosaltres.

En el relat de la samaritana, en el capítol 4, que és un text bellíssim, trobem primer de tot aquesta delicadesa de la humanitat de Jesús. Jesús està cansat, s'asseu a la vora del pou, i s'inicia un diàleg amb la dona. També a l'evangeli de Joan la dona té un protagonisme, té un paper i, per tant, Jesús no té cap problema per iniciar un diàleg amb una dona, curiosament de Samaria, una població que no hi comptava. I Jesús comença aquest diàleg i manifesta al creient que la nostra vida és una vida assedegada. Diu al creient que primer de tot ha de reconèixer que té set i que ha de beure de moltes coses. I Jesús inicia aquest diàleg perquè la dona s'adoni que té set i reconegui de quantes fonts de la seva vida va bevent. ¿De quantes aigües vas omplint la teva vida i no funcionen per a res, no sacien, i sempre tens més set? I acaba dient Jesús aquesta gran revelació d'Ell que ens dona l'evangeli de Joan: **“Jo sóc”**. **“Jo sóc la**

font d'aigua viva”. Jo sóc aquell que et puc donar l'aigua de veritat, només falta que m'ho demanis. Si m'ho demanes, Ell t'hauria donat aigua, i una aigua que salta fins a la vida eterna. Aquesta imatge de Jesús com l'aigua que sacia, l'aigua que omple la meua vida. I aquí està la paradoxa també. Jesús diu: “Mai més no tindràs set” i resulta que quan un entra en el misteri de Jesús sempre vol més, sembla que no en té prou, sempre vol saber més de Jesús, vol entrar més en el misteri de Déu. És aquesta paradoxa.

L'altra imatge important de la dona, que jo crec que també presenta el misteri de la grandesa de Jesús i la humanitat, és el relat de la dona adúltera, un relat on també trobem un Jesús profundament delicat. Un relat que és dur perquè és un relat que comença amb els ancians portant aquella dona, posant-la allà al davant, i amb un intent de veure quina és la postura de Jesús. I Jesús que se'ns

presenta a l'evangeli de Joan com aquest home profundament delicat. Escolta el que està dient el poble que li presenta un cas, i Jesús es posa a dibuixar, a guixar en la terra, en la sorra. És d'una gran delicadesa. Es posa com un infant a fer dibuixos. I davant la insistència, llança aquella frase tan lapidària: "Qui no tingui pecat, qui sigui perfecte, que comenci i tiri la primera pedra". I, immediatament, Jesús torna a posar-se a escriure, a fer gargots al terra. I el text ens presenta aquell Jesús al moment que aixeca el cap, mira al seu voltant i veu que no hi ha ningú, perquè començant pels més ancians fins els últims, els més joves, un a un van deixant aquell lloc. I Jesús se'ns presenta com aquesta misericòrdia del Pare, com aquest perdó del Pare que ens ha ofert a cadascú de nosaltres. "¿Ningú t'ha condemnat? Jo tampoc no et condemno". Aquesta imatge tan bonica. Jesús com el perdó, **Jesús és aquell que ve a reconciliar-nos amb el Pare**. I, alhora, aquesta delicadesa amb la dona: "Vés en pau i no pequis més". Amb una gran naturalitat trobem aquesta grandesa: Déu que et perdona. Déu es l'únic capaç de perdonar el pecat. Jesús és el Fill de Déu i et perdona. I, alhora, aquest sentit d'humanitat, de no donar més importància a les coses i fins i tot posar-se a guixar a terra.

Una altra de les imatges que hem dit i que jo crec que és prou important perquè Joan li dedica lloc, és aquell ric discurs de Jesús com el Pa de Vida. Joan presenta Jesús com aquell pa que ve del cel. No és el manà –diu Jesús–, el pa dels àngels, sinó que és la plenitud de la donació de l'aliment de Déu. I, quan un escolta "pa", immediatament se'n va a l'Eucaristia. Jesús se'ns presenta sobretot com un pa que guareix. Jesús és aquell que alimentant-nos ens guareix. L'Eucaristia ens guareix. No només ens apropem a l'Eucaristia per entrar en comunió amb Jesús sinó que

és també un moment de guarir-nos, de presentar les nostres febleses i deixar que el bon Jesús ens guareixi.

Jesús tornarà a posar aquest context en el capítol final, el 21, que també és un capítol molt bonic. És l'aparició en el llac de Tiberíades. Jesús ha ressuscitat i prepara el foc, les brases amb el pa i el peix, i allà guareix una de les ferides més difícils, la ferida de Pere, aquesta ferida de la triple negació. Per tres vegades pregunta a Simó, fill de Joan, si l'estima. I també trobem aquesta grandesa de Jesús que presenta l'evangeli de Joan, aquest Jesús que és Déu i que és home. Per tres vegades Jesús li diu: "Simó, fill de Joan, ¿m'estimes?". És el que llegim nosaltres. Però així es perd el matís. Un pot preguntar-se quina és aquesta insistència, si ja ha dit que sí... Però quan un va al text grec, trobem que Jesús està demanant a Pere si l'estima amb l'amor diví, aquest amor de Déu, aquest amor que Jesús ens ha vingut a ensenyar. La gran pregunta: "Pere, fill de Joan, ¿m'estimes com jo t'estimo?". Aquesta és la gran pregunta: "¿M'estimes com jo t'estimo?". Aquest donar la vida, aquest amor que és expressió de l'amor de Déu. Aquesta caritat que té aquesta gran potència. No és un amor simplement de donar, sinó aquest amor que és dins mateix del misteri de Déu, i Pere li respon que l'únic amor que pot oferir a Jesús és l'amor humà o l'amor d'amistat. Jo t'estimo com un amic, i no em demanis gaire més amor perquè no en tinc... I la tercera pregunta que aquí trobem és que Jesús es posa al nivell de Pere, aquest nivell de Pere que per dues vegades ja li ha dit: "Jo només et puc estimar amb aquest amor que tinc que és l'amor d'amistat, l'amor humà, l'amor que tinc, i no em demanis més". I Jesús per tercera vegada li diu: "¿Aquest amor és autèntic? Tu estàs dient que m'estimes amb amor d'amic, però ¿això és veritat, Pere? ¿M'estimes veri-

cipi de tot i ara ha vingut a l'existència.

Mirant-ho així, un comprèn que aquest evangeli sigui tan atractiu. Per tant, l'última invitació seria a llegir-lo, a arribar a casa i poder llegir, i poder anar subratllant aquesta imatge de Jesús en la qual se'ns ha presentat: aquesta imatge de Llum, de Veritat, de Porta, de Bon Pastor, de Vida... i que això ha de ressonar contínuament perquè també són respostes de l'home.

L'evangeli de Joan intenta respondre al meu misteri. I possiblement fent-ho amb la imatge del deixeble estimat, aquest personatge misteriós que la tradició posa com a Joan, el mateix autor de l'evangeli, però que quan un llegeix l'evangeli veu que són dos, que hi ha com una dicotomia. Però sobretot ens

tablement amb amor d'amic? És autèntic aquest amor que m'estàs dient?" I la gran resposta de Pere: "Senyor, tu ho saps tot, tu saps que t'estimo amb aquest amor d'amic".

En l'evangeli de Joan, hi trobem el Jesús històric, el Jesús de Natzaret, ¿o és ja el Jesús elaborat des de l'experiència cristiana, des de la teologia? Jo crec que Joan és concret. No oblida en cap moment aquest misteri de l'encarnació i, per tant, l'evangeli està fonamentat en l'experiència de Jesús, en el Jesús de la història, en Jesús de Natzaret. Però alhora, ens invita, als creients, ens invita a tots, sobretot a fer aquest descobriment de la grandesa del misteri del Déu fet home, d'aquesta Paraula que s'ha fet carn, d'aquesta Paraula que està al prin-

convida a la nostra actitud davant aquest deixeble que ha posat el seu cap sobre el pit de Jesús a l'últim sopar, a aquesta escena de comiat que fa Jesús en l'evangeli de Joan –no és la cena pasqual– i també en el text de Tiberíades és el primer a reconèixer: "És el Senyor". Quan Jesús els demana si han pescat, el deixeble estimat diu a Pere: "És el Senyor". Possiblement se'ns convida a nosaltres a posar-nos en el lloc del deixeble estimat, ja que som d'aquells que podem dir que tenim la primícia del testimoni. El Senyor se'ns ha revelat, som capaços de reconèixer-lo i, alhora, som els primers també en professar la fe en el Senyor gloriós, el Verb etern del Pare, l'home que se'ns manifesta com aquesta plenitud que ve a donar-nos la vida, l'aigua i l'amor de Déu.